

Zámek Weidenberg – z boku muselo být přistaveno únikové schodiště pro případ nutné evakuace

Migrace

Uprchlíci se zabydleli v bavorském zámku

Uprchlíci na zámku? To není vtip s nadsázkou, ale realita bavorského městečka Weidenberg na úpatí Smrčin v Horních Frankách. A není snad v Německu místa, které by zrcadlilo symboličtěji současný stav společnosti.

Lucie Sýkorová

Zdejší zámek se stal v létě 2014 zázemím i kulisami pro vznik filmu o prvním atentátníkovi na Hitlera Georgu Elserovi. Film poté získal Bavorskou filmovou cenu a jeho producenti nejvyšší ocenění v hodnotě 200 tisíc eur. Město Weidenberg muselo ale letos objekt z finančních důvodů prodat. Za 350 tisíc eur jej získali podnikatelé, kteří obchodují se solárními panely. Zřídili zde ubytovnu pro uprchlíky, což je momentálně jejich „vedlejší byznys“. Za pět let by uprchlíci, resp. příspěvky od státu za jejich ubytování, měly vydělat novým majitelům tolik, že budou schopni budovu zrekonstruovat na domov pro seniory. Jak říká starosta města Hans Wittauer, vzhledem k demografickému

vývoji Německa je tento podnikatelský záměr nepřekonatelný. „A také by bylo jinak opravdu těžké najít pro tento zámek soukromého kupce,“ přiznává. Takže z oken sídla, které v období renesance patřilo významnému šlechtickému rodu, shlíží dnes dolů na město zhruba čtyři desítky Syřanů. Kdyby nebyla uprchlická krize, město by se nedokázalo o zámek postarat, natož zde ještě vybudovat domov pro seniory. Majitel by si zámek nekoupil, protože i když se mu moc líbí, své peníze by do něj neinvestoval. A místní lidé? I kdyby se jim to úplně nezdálo, raději mlčí, aby nebyli přirovnáváni k nacistům. Vždyť právě jejich město proslavil úspěšný film o hrdinovi, který neváhal zamířit na cíl nejvyšší, samotného vůdce nacistů. A navíc – domov pro seniory se bude jednou určitě hodit...

Zámek na inzerát

„Nyní je zde čtyřicet lidí, všechno syrské rodiny s dětmi. Další přijdou v lednu, kapacita je až sto osob,“ začíná vyprávění André Scherzer, který zámek

koupil letos v létě spolu se svým bratrem. „Smlouvu se státem máme nyní na tři roky s možným prodloužením o další dva, předpokládáme tedy, že bude zámek sloužit jako ubytovna pro uprchlíky celkem pět let. Pak zde vznikne domov pro seniory, na tom jsme se již dohodli s městem,“ dodává spokojený podnikatel.

tel. Jak říká, zámek ještě nikdy nevlastnil a tohle byla „lásky na první pohled“. „Zámek jsme našli náhodou přes inzerát na internetu. Když jsem ho viděl, napadlo mě hned, že ho musíme mít,“ usmívá se André Scherzer. „My jsme měli krásné dětství, ale rodiče zemřeli a nikdo nám nic nezanechal. S bratrem jsme se shodli, že to pro naše děti chceme jinak, že bychom byli rádi, kdyby po nás něco zdědili,“ přiznává otevřeně.

Ubytovny pro uprchlíky začali s bratrem provozovat teprve letos a není to jejich hlavní byznys. „Samozřejmě bereme tato zařízení jako předmět podnikání a nechceme na nich prodělat. Ale není to to, co nás živí. Jinak obchodujeme se solárními panely,“ prozrazuje André Scherzer. „Soustředíme se teď především na jižní země, v Německu už tento obor není bohužel tak žádaný. Plánujeme nyní velký projekt například v Dominikánské republice,“ upřesňuje.

Přes podnikatelskou odzbrojující otevřenost hraničící skoro až s rozmarnou chvástavostí se záhy ukazuje, že bratři Scherzerové nejsou jen tvrdými podnikateli, pro něž by uprchlíci samotní byli v celém procesu jen nutné zlo. „Zajímají nás příběhy lidí, kteří sem přichází, a za sebe mohou říct, že mě to opravdu baví,“ tvrdí podnikatel. „Svým“ uprchlíkům proto nabízí na vlastní náklady i služby, které by podle zákona zajišťovat nemusel, například denní výuku němčiny. Tu stát jinak hraří až těm, kteří získají povolení k pobytu. Kromě toho platí také tlumočníci z arabštiny. „Jen někteří

André Scherzer v jedné z ložnic pro uprchlíky

z uprchlíků totiž mluví alespoň trochu anglicky, většina z nich jen arabsky,“ podotýká André Scherzer.

Sprchy jsou na chodbě, ale na teple se nešetří

„Zámečtí“ uprchlíci mají k dispozici také moderní vybavení kuchyně, prádelnu, nechybí wifi připojení. A stěžovat si nemohou ani na chlad, celá budova je více než poctivě vytápěna na minimálně 24 °C, přestože vnější zdi zámku jsou 1,2 metru silné. Zde tedy majitelé nešetří, přestože by se to nabízelo – jejich ziskem je to, co zbyde ze státního příspěvku 25 eur na osobu a den po odečtení nákladů na provoz budovy včetně energií. „Oni mají rádi teplo, byli na to zvyklí,“ usmívá se téměř omluvně André Scherzer. V jedné věci ale mohou mít obyvatelé zámku přece jen pocit, že se vrátili v čase zpět – na rozdíl od většiny ubytoven v bývalých penzionech nemají zámecké pokoje vlastní příslušenství. „To nyní nebylo možné vybudovat, taková přestavba by navýšila náklady na dvojnásobek. Jsou zde tedy koupelny na poschodí, ale jejich počet je dostačující, máme 16 sprch a 22 toalet,“ vysvětluje nový zámecký pán. Stavební úpravy historické budovy totiž nebyly úplně jednoduché, podléhaly doзору památkářů. „Museli jsme o všechny úpravy řádně požádat a během přestavby zde byl vždy přítomen dozor. Rekonstrukce musí být samozřejmě provedena tak, aby se zachoval původní styl stavby,“ uvádí André Scherzer.

Zámek koupili bratři Scherzerové od města za 350 tisíc eur, dalších zhruba 200 tisíc eur už do něj investovali. „Vše muselo být v souladu s požadavky okresního úřadu. Kvůli kapacitě jsme nakoupili patrové postele, vyměnili jsme podlahy, topení, samozřejmě jsme vymalovali... Z kuchyně musel zmizet plyn, což znamenalo výměnu sporáků za elektrické, nakoupili jsme nové lednice, pračky atd.,“ vyjmenovává André Scherzer. „Velmi důležitý a nákladný byl protipožární systém včetně osvětlení nouzových východů, k zadní straně budovy jsme museli přistavit provizorní únikové schodiště s kapacitou až 300 osob. Místo něj po přestavbě na dům pro seniory vybudujeme výtah,“ doplňuje.

Zámek ve Weidenbergu je už čtvrté zařízení pro uprchlíky, které si bratři Scherzerové letos pořídili. „Původně jsme koupili penzion v obci Feilitzsch v okrese Hof, který jsme chtěli normálně provozovat. Měli jsme ale smůlu s provozovateli, neplatili nám nájemné, a tak jsme se brzy rozešli a penzion zůstal prázdný. Poté nás oslovil okresní úřad, jestli bychom penzion nechtěli upravit na ubytovnu pro uprchlíky. Úpravy nás stály zhruba 120 tisíc eur a náklady se vracely pomalu. Proto jsme si řekli, že by bylo lepší mít ubytovnu dvě a koupili jsme další penzion v obci Leupoldsgrün,“ popisuje André Scherzer, jak vše začalo. „Pak jsme přikoupili ještě bývalý hotel Ellefelder Hof v saském okrese Vogtland. Tam je nyní čtyřicet osob a ještě během ledna má přibýt dalších čtyřicet,“ vypráví.

Uprchlíci mají na zámku k dispozici i moderně vybavenou kuchyň. Syřské ženy právě společně připravují večeři.

Na východě protesty, na západě dobrovolníci

Konkrétně ubytovna v Ellefeldu se stala předmětem zájmu německých médií již několikrát. „Mnozí obyvatelé spolkových zemí bývalého východního Německa jsou principiálně proti uprchlíkům. První dva až tři týdny jsme kvůli protestům nemohli bez policejní ochrany vůbec vstoupit do hotelu,“ konstatuje André Scherzer. „Teď je situace již o něco klidnější. Ale za sebe musím říci, že informace, které se šíří mezi lidmi ohledně uprchlíků, jsou mnohdy opravdu zkreslené – například je nesmysl, že by imigranti nevěděli, jak se používá toaleta a podobně,“ podotýká.

Ve Weidenbergu se prý ale podnikatel s podobnými potížemi nesetkal.

„Před zahájením stavebních úprav zařízení jsme uspořádali informační setkání s občany. A musím říct, že jsme zde opravdu žádné problémy neměli,“ říká. Na začátku byl prý sice cítit určitý odstup místních, ale ten brzy zmizel. Nyní zde pomáhá aktivně syrským uprchlíkům „ze zámku“ nejméně 25 dobrovolníků z řad místních obyvatel. „Schází se minimálně jednou týdně, komunikují s uprchlíky, pomáhají jim s vyřizováním na úradech, ale svezou je například i k lékaři,“ popisuje jejich aktivity André Scherzer. „Máme i velmi dobrou spolupráci s místním farářem. Prostor před zámkem, který patří církvi, využíváme s jeho svolením jako parkoviště,“ usmívá se podnikatel.

Vánoce se slavily po německu

Převážnou většinu obyvatel všech čtyř zařízení bratří Scherzových tvoří Syřané. „Podle toho, co pozoruji v našich ubytovnách, si myslím, že by jejich integrace mohla být úspěšná. Je zde samozřejmě zatím jazyková bariéra, ale například se ve všech čtyřech zařízeních slavily Vánoce, zdobil se stromeček, byly i nějaké dárky... samozřejmě za velké pomoci dobrovolníků a místních starostů, spolupráce s obcemi funguje perfektně,“ pochvaluje si podnikatel.

Pokud jde o radikální islamisty a riziko útoků, André Scherzer prý strach nemá. „Všichni uprchlíci ubytovaní v našich domech jsou řádně registrovaní čekatelé na azyl,“ podotýká. „Na silvestrovskou noc jsme měli hlášené

Starosta: integrace má šanci na úspěch

Zámek, který se honosně tyčí nad šestitisícovým městečkem Weidenberg v okrese Bayreuth, slouží od prosince loňského roku jako ubytovna pro uprchlíky. Starostou města je již od roku 2008 Hans Wittauer. Ten v rozhovoru prozradil, jaká je ve městě nálada vůči uprchlíkům, jak lidé přijali nápad ubytovat migranty na zámku, jestli by mu vadila mešita ve městě nebo zda on sám dává šanci dnes tolik diskutované integraci muslimů v Bavorsku.

K čemu sloužil zámek před tím, než se do něj nastěhovali uprchlíci?

Zámek patřil od poloviny 17. století významnému šlechtickému rodu von Lindenfels, v roce 1750 shořel a byl znovu vystaven. Poté v budově sídlila rychta a bylo tam i vězení. Od počátku 20. století zámek vlastnilo město, od roku 1964 jej spravoval spolek Občanské fórum pro politické vzdělávání a byla zde i mládežnická ubytovna. Postupem času se ale projevil špatný hospodaření a v roce 2012 nabídl spolek budovu zpět městu Weidenberg. Tak se zámek dostal po zhruba padesáti letech opět do správy obce. Bylo by se nám líbilo jeho využít ke kulturním účelům nebo opět jako vzdělávací středisko či něco podobného. Ale nabídky zájemců o provoz chyběly a my jsme si nemohli dovolit nějaký

velký projekt. Stejně jako další města máme i my finanční problémy. Tak uběhly téměř tři roky a městská rada se nakonec usnesla, že nabídne zámek k prodeji. Šťastnou náhodou se o nabídku dověděli bratři Scherzerové.

Souhlasilo vedení města hned s jejich záměrem zřídit zde ubytovnu pro uprchlíky?

Záměr se nám líbil, bratři Scherzerové dokázali jasně formulovat svůj cíl, věděli, co chtějí. A bylo zároveň vidět, že to také dokážou uskutečnit, měli již zkušenosti s problematikou kolem uprchlíků. Jejich záměr nám zároveň hrál do karet, protože bylo jasné, že nebudeme moci stát stranou současné uprchlické krize a budeme muset také poskytnout prostory pro nově příchozí.

Jak přijali nápad místní občané?

Weidenberg má už zhruba třicet let dvě zařízení pro uprchlíky, takže místní lidé jsou na cizince zvyklí. Najde se samozřejmě pár nespokojených hlasů, ale nejsou to žádné radikální výstupy proti cizincům, jaké probíhají v zemích bývalého východního Německa. Spíše se ozývali obyvatelé domů sousedících se zámkem, kteří měli obavy, aby nepřišli o klid. Jinak ale veřejně opravdu nejsou slyšet žádné protesty. Je to samozřejmě

Starosta Weidenbergu Hans Wittauer

také důsledek německé historie. Poválečné generace mají během posledních 60–70 let neustále před očima důsledky druhé světové války, všude se pořád mluví o tom, jak to bylo strašné. To je jistě pravda, ale teď zde žije už třetí generace a přesto je to stále tak, že pokud někdo argumentuje důrazněji pravicově, je velmi rychle odstaven jakožto pravicový extremist. Takže je pravda, že i z tohoto důvodu reagují lidé v tomto směru spíše zdrženlivě.

Majitel zámku pan André Scherzer zmínil, že je zde i řada dobrovolníků, kteří uprchlíkům pomáhají. Jak hodnotíte jejich přínos?

Místní dobrovolníci založili ve spolupráci s církví spolek Integrace člověka. Pravidelně se s žadateli o azyl scházejí

riziko konfliktu v Ellefeldu – ovšem ne ze strany uprchlíků, nýbrž pravových radikálů. V této ubytovně máme neustálý policejní dozor. Paradoxní je,

že jsme se setkali už i s dotazy veřejnosti, proč musí být placena policie za ostrahu našeho objektu. Snažil jsem se vysvětlit, že strážníci tam nejsou kvůli

nebezpečí ze strany uprchlíků, ale naopak, aby je ochránili před domácími. Až toto lidé pochopí, bude vše mnohem jednodušší,“ věří podnikatel. ■

V zámku jsou ubytované především syrské rodiny s dětmi

FOTO: LUCIE ŠKOROVÁ 5x

„u kulatého stolu“ a snaží se pomoci hlavně tam, kde by mohly vzniknout problémy kvůli jazykové bariéře, tedy především v jednání s úřady. Tuto práci dělá spolek velmi dobře, bez nich by bylo všechno mnohem složitější.

Setkal jste se osobně s uprchlíky, kteří nyní bydlí na zámku? Mluvil jste s nimi?

Jsou zde teprve krátce, ale jednou jsem za nimi už byl přímo v zámku. Snažil jsem se s nimi trochu domluvit školní angličtinou, ale lépe to šlo pomocí arabsko-německého překladáče na iPhone, který mají všichni. (smích) Já jsem sice k těmto novým způsobům komunikace obecně spíše kritický, vidím, jak tím lidé ztrácejí schopnost osobní komunikace, ale v tomto případě jsem techniku využil také.

Myslíte, že je integrace uprchlíků tady v Bavorsku reálná? Pokud by tito lidé ve vašem městě zůstali, našli by zde i pracovní uplatnění?

Nevyloučil bych to. Poté, co cizinec obdrží azyl, vyřizuje tyto věci pracovní úřad, pro nás je to úřad v Bayreuthu. Ten doporučí vhodné pracovní pozice podle aktuální nabídky. U nás jsou teď ubytováni především Syřané a to je inteligentní národ, chtějí se dále vzdělávat a podle toho, co jsem viděl, mají vůli naučit se rychle německy. To je základní předpoklad pro to, aby vůbec mohlo cokoliv fungovat. Integrace má

podle mě šanci na úspěch. Před lety se to ukázalo na příkladu Turků či Albánců a později za časů železné opony jsme zde měli i polské rodiny. Všichni se bez problémů integrovali, někteří zde i zůstali. Musím tedy říci, že i díky velké pomoci sportovního klubu.

Řešili jste ve vašem městě během posledního půl roku nějaké konflikty kvůli uprchlíkům?

Konflikty vznikají především tam, kde jsou ubytováni v jednom domě lidé více národností. Takto je to v jednom z našich zařízení, které leží kousek za městem. A tam to podle mých informací není vždy úplně jednoduché. Ale jak na zámku, tak i v druhé ubytovně jsou převážně rodiny ze Sýrie a v domech i ve městě je klid. Jak se bude všechno dále vyvíjet, to dnes nikdo z nás neví. Ale z dnešního pohledu nemáme důvod ke stížnostem.

Jak se díváte na rozdílné náboženství migrantů, nemáte obavy z islámu?

Diskutoval jsem o tom s naším současným farářem a shodli jsme se na tom, že by uprchlíkům jiného vyznání, tedy ani muslimům, nemělo být v žádném případě bráněno v praktikování jejich víry a ani by neměli být nabádáni ke změně svých zvyklostí. Měli by mít možnost žít ve své víře jako my, ale každopádně pro všechny musí přitom platit, že nebudou omezováni ostatní.

Nebyl byste tedy ani proti výstavbě mešity ve vašem městě?

Ach... (smích) Myslím, že jako místo setkávání pro společné modlitby – proč ne? Bylo by to asi lepší, než kdyby se muslimové setkávali někde tajně ve sklepě, z toho by se možná teprve mohly zrodit nebezpečné jevy. Myslím, že jsme v tomto směru velmi tolerantní. Co mně osobně vadí, je to, že není měřeno stejným metrem Evropanům v muslimských zemích.

Co si myslíte o tom, že by Bavorsko mělo začít aktivně chránit hranice?

Vím, že se o tom diskutuje. Kontrola hranic je ale záležitost státu, ne jednotlivých spolkových zemí. Co mi ale vadí, jsou nejednotná pravidla pro státy v rámci EU. Nechápejte mě špatně, ale v zemích bývalé východní Evropy nejsou téměř žádní uprchlíci...

Oni především v těchto zemích ani být nechťejí, jejich cílem je většinou právě Německo...

Ano, to je politika a záležitost rozdílnosti zákonů, částečně možná i mentality u nás a v zemích bývalé východní Evropy. I u nás jde ale všechno jen do určité míry, jakmile nádoba přeteče, pak nejde už vůbec nic. A pak by teprve nastaly problémy, potom bych viděl nebezpečí i ze strany našeho národa. Takového bodu nesmíme dosáhnout. ■